

AN-HA-BAO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM
ÉDITION EN QUOC-NGU DE L'APPEL

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles

NHÀ BÁO Ở TAI ĐƯƠNG - Boulevard Delanoue - Sanché

ĐỖ-VĂN-Y
TỔNG-ĐI

Giá bán nhật trình
AN-HA

Trọn năm.....5\$00
Sáu tháng.....4 00

Giá bán riêng nhật
trình L'APPEL

Trọn năm.....4\$00
Sáu tháng.....3 00

Giá bán chung hai bản

Trọn năm.....10\$00
Sáu tháng.....6 00

PHẠM-KY-XUONG
CHỦ-BÚT

Về việc mua bán hay là
mua nhật-trình hay là gửi
bài đăng báo xin đề thơ
cho M. Đỗ-văn-Y

Lúc mua báo xin các
đại chiểu cổ, gửi số tiền
luôn, bản-quản lấy làm
thăm cảm.

CÁCH TRỪ TRỘM CƯỚP Và lợi dụng công của tội phạm

Từ cướp kìm, xư nào, đời nào cũng
có đạo tặc. Nhà nước cai trị dân bằng
ngày taur lập chương mà trừ quạo đạo
tặc giữ yên yên cho dân. Nhưng ai cư
lạc nghĩa. Như mấy năm sau đây,
đạo tặc cho dân. Nó là lập thêm số canh
tuần học đến trong các làng, tăng số
chức vụ và số dân di canh tuần, phát
sự cho làng, giao về tay mấy vị hương
chức. Nó cho thế từ giữ cũng đang trung
tiếp bắt đạo tặc tại ruộng tình nghiêm
phạt không hương chức giữ song
của nhà nước phát cho mà không hết
loại ứng cứu khi có trộm cướp xảy ra.
Ngoài song lại, họ lại trở lại phải một
toàn đời, cái, cấp, lính mã-tả mới đem
đi biên kiểm bắt đạo tặc. — Đó vậy:
ngày 14 Mars rồi đây, quan Tuần-đốc
Namky của tỉnh Nghệ An bắt cho một th
lập một toàn lính tuần trong các làng
để hiệp lực cùng hương-chức mà tuần
đoàn nhà trộm cướp. Toàn lính này,
hình thức của đang cho là những
người vô đơn xin, nhưng tướng ra
ngày nào thành lập rồi, thì sẽ được hữu
ích cho các tuần phòng trong các
hương thôn, nhất là các làng ở xa miền
thanh, quân taur cướp hay định
trên mà chiến hai lương dân. — Toàn
là, An nghĩa rồi đây, chính-phủ đã hết
lòng thương dân, lo cho dân khỏi tay
trộm cướp. Bọn đạo tặc rất rất rất
ghét cho quân dân, ngày đêm không
chịu làm an, do từ mong loong tạo
bạo lực lúc đêm thanh canh vắng,
người ta đang được ngủ, áp vào
đập đầu chết. — Toàn lính nghiêm
phạt kỳ bởi xư nào nghe lại cũng là
quân trộm cướp là phần nhiều, không
đương chất lực của là quân taur lâu
cho tháng 3. Ở đạo tặc, đạo tặc,
giao giáo nguyên lai tiên bắt đúng;
đi tại rồi những quân kềm đạo trộm
cướp này, trung-trị các đạo-tặc gi
tư cũng không trừ tuyệt đạo! —
trần thay!

Học báo "Le Progrès Annamite" số
31 ngày 20 Juin 1924 thấy có bài "Lutte
contre la piraterie et main d'œuvre pé-
nalisée" cách trừ trộm cướp và cả hương
công tội phạm của quan (Lầu) Lương-
y đại-giáo Phó-nhi-trưởng nơi Nghị-
viện Quốc-hat Namky ở tỉnh Nghệ-
An viết ra. Xin lược diễn tóm tắt câu
chức ra đây xem. Trước ngày có những
cách trừ của nhà nước này ra bấy lâu
mà nhà-nước đạo-tặc là hữu ích
đang lắm; sau này xin chính-phủ thêm
quyền hành cai-trị cho hương-chức và
phát súng thêm trong các làng. Nay lại
xin cũng Chính-phủ nơi cách thức của
Nhật-bản, lựa các tội phạm và do các sở
tách nghề nghiệp của tên mà giao việc
làm cho chúng nó. Tên nào có bị trước
nghề gì, thì nhà-nước lợi dụng có lợi ở
nó để minh thêm về nghề nghiệp của

nó. Làm như thế, chúng chúng có năng
lực thì thì công-tan nhà-nước, nhờ
cước sẽ phát của mỗi tên một cái giấy
chứng nhận-nhiệm vụ là một de ap-
pelle profession để về nhà có thể sinh
việc được. — Đó vậy: quan Tuần-đốc
Trần của ở khản mà tên nào sinh-
việc làm việc khác, tính hành tốt
thì có thể nhà-nước đem bắt tội phạm
con những tên hương chức, ngành-nghề
thi này ra ngoài Trung-ky, Bắc-ky ở
các miếu hương-đo làm việc cửu et
mà không được đi tiền quân nhân cho chúng
sao đến tội. Yếu của của quan Lương-
y Lê-dai-bản thật là hữu lý đáng phục.
Phạm một tên dân qua thời trộm cướp
là từ thói hư đã không nghề-nghiệp
sạch-sạch, cũng chẳng đã, mới đi trộm
cướp, đi dăng một lần thì quen tánh đi
nổi, cho nên có được nghề làm an
trong mình rồi thì đi làm an chẳng dễ,
chẳng lo sợ, hơn là đi ăn cướp trộm,
phải lo có ngày chúng dân, chúng bắt
dang phải ở tù cực khổ.

Bình nhân có một ý-kiến hèn mọn này,
hướng dẫn theo đây xin đọc, là xem
thứ. Thứ chỉ sống có như-công tội
nhơn mà Chính-phủ ra sức để các nhà
giáo Anam biệp vốn lập nhà công-nghệ
(việc coi, nếu có nhà-nước dự vào thì
mới công biệp được, và lại các nhà
giáo cũng sang loan hui vào, vì nếu chỉ
chưa lực mà tự mình lo làm an khỏi
đi trộm cướp như trước, thì nhà-n
lo một của của nhà giáo, họ chịu làm)
thứ là nhà dệt vải, dệt nhiễu, nhà
dệt giấy, làm nón, nhà sửa các
tư máy, nhà làm ghế mây, ghế
Thonet, v.v., v.v., dùng lợi-nhuận làm
việc trong các nhà này; đó làm ra bán
được lợi cho họ, mà tội nhơn ngày
trung xư sẽ biết nghề nghiệp làm an thì
ít bỏ nghiệp xấu của chúng họ hơn
trước. Vì để này nếu thì hành được,
thì tướng ra cũng là một cử lương thiện,
trong xư sẽ thêm được nhiều nhà công
nghệ, làm được thổ sản xuất dư lợi
cho dân hương-mai, và tội nhơn họ
được nghề làm an về giải nghiệp trộm
cướp, thì có lợi lương dân được yên ổn
mà nhơn giết lực canh khuya. Xin chú
tên xét từ.

Huỳnh-Tuơ

Hội xư Đại-hình

QUỐC NAM KÝ VÀ CAO-MEN

Quan Chánh-tòa Phan-án Saigon đã
định cho các quan dự cuộc xư Đại-
hình lần thứ ba, năm 1924, tại Nam-ky
và Cao-men theo như dưới đây:

SAIGON

Ngày thứ tư 16 Juillet 1924

M. Grosnier de Briant, Ng-l-viễn tòa
Phúc-án làm Đồng-ly.

M.M. Gaudin và Đỗ-hữu-Trí, Ng-l-sư
tòa Phúc-án người là Lầu An quan.

VINH LONG

Ngày thứ hai 4 Août 1924

M. D'hougan, Ng-l-sư tòa Phúc-án
làm Đồng-ly.

Quan Chánh-tòa Vinhlong và Bentre
người là Lầu An quan.

Thuộc dân thời luật

Luật hộ người bản quốc

Ký trước tôi có hứa chuyển này sẽ
nối tiếp theo về việc cho vay lúa và đồ
vật dùng vào sản...

Vậy tôi xin dâng ra đây cho chú "ôn
độ" ở ban làm. — Song trước khi nói
về việc cho vay lúa, tôi xin chỉ thêm ra
đây cách cho vay bạc về việc thương-

Đây là điều kiện...

(Chetty) qua xư này lập hàng cho vay,
xưng là kẻ buôn bán tạp. Có lãnh bài
sanh ý cho vay. Lấy cơ này mà gọi là
người thương-mai có rộng hơn nợ họ.

Thứ tư ngày 15 Mai 1914, phân định
lời về việc nợ nần bên họ mà thôi;
không nói đến nợ thương mai. Về việc
nợ nần cho vay không phép ăn lời hơn
12\$00 một năm vốn mỗi năm. Còn về
việc thương-mai thì để cho 2 bên là chủ
nợ và kẻ cho vay, có phép thông thả
mà định lấy lời; song nếu quá hạn thì
có lẽ ăn xư bắt lời xuống. Bởi cơ ấy
của Chetty thường thương hay đòi lời,
đến 2 phần, 3 phần, hoặc là hơn nữa,
mỗi trăm đồng mỗi tháng.

Mà muốn cho khỏi đến lần mặt của
chúng nó, thì tòa sơ cũng tra trên
thương tra xét và xử như vậy cho kẻ
vay nợ.

Tôi đã nói đến về việc thương mai
thì chú cho vay có phép định lời bao
nhiều cũng được, miễn là kẻ vay bằng
lòng ưng thuận theo thì phải chịu.
Song phải hiểu cho rõ là bạc cho vay
ấy dùng làm vốn buôn bán mới được.
Thương thương đem Chetty cho vay
tên kỳ là thiếu nợ không trả rồi, chúng
nó kiện lên tòa hương-mai xin đòi số
nợ và lời định theo giấy. Nếu như
người vay tên họ kêu nại rằng ăn lời
mất; thì tòa có phép tra xét cho hiểu
có thiệt là vay Thương mai hay là nợ họ.
Theo luật, kẻ chủ cho vay là người
buôn bán (Chetty) cũng là buôn bán, mấy
nhà ngân hàng cũng là buôn bán; mà
cho một người buôn bán vay, thì tự
chính là người buôn bán. Còn như kẻ cho
vay là người buôn bán mà cho một
người không phải là người buôn bán,
hay là người cho vay là không phải
nghề buôn bán mà cho một người buôn
bán vay, thì muốn biết nợ vay do là nợ
buôn bán hay là nợ họ thì tòa tra xét

CANHO

Ngày thứ ba 19 Août 1924

M. Grosnier de Briant, Ng-l-sư tòa
Phúc-án làm Đồng-ly.

Quan Chánh-tòa Cánh-thơ và Riegié
người là Lầu An quan.

PNOMPENH

Ngày thứ ba 2 Septembre 1924

M. Molin, Ng-l-sư tòa Phan-án làm
Đồng-ly. Quan Chánh-tòa Pnompénh và
Chau-déc người là Lầu An quan.

MYTHO

Ngày thứ hai 15 Septembre 1924

M. Molin, Ng-l-sư tòa Phúc-án làm
Đồng-ly.

Quan Chánh-tòa Mytho và Trávinh
người là Lầu An quan.

Nhà buôn Annam

Muốn làm sổ-sách cho rành

Nên mua quyển sách

PHIẾP BIÊN CHIẾP SỐ SÁCH

BUÔN-BÁN

Mà xem, vì sách này bán về vấn-đề
sổ-sách rất tinh-từ, nói về xuất bản mà
được bảo-trong Nam ngoài Bắc hoàn-
ngành làm, cho đến báo Tây cũng khắp
là một quyển sách rất có ích cho nhà
buôn Annam.

M. Đỗ-văn-Y

Tổng lý An-là An quan

Cánh-thơ

Giá mỗi cuốn 1\$

Mua sỉ từ 20 cuốn

sắp lên được huê hồng 20%

ra coi vay bạc. Đó đem về làm việc chi.

Như vậy để mà tiêu xài trong nhà, hoặc
là mua sắm ruộng đất, thì thuộc về nợ
hộ; kẻ cho vay không phép ăn lời quá
luật định là 12 cỏi dụ 15 Mai 1914, và 12
là quá 12\$00 một trăm, mỗi năm. Còn
như xét ra mà bạc vay để về làm vốn
buôn bán, sanh tài nghề chỉ có lợi, thì
là nợ thương mai; như vậy chủ nợ có
phép ăn lời cao theo giấy vay đã ưng
thuận nhau rồi.

Người Annam mình hay thương có
vay của Chetty. Phần đông là các điển
chủ vay mà xài về việc ruộng ruộng,
nợ ấy là nợ hộ, nếu Chetty ăn lời mất,
mình có phép xin tòa tra xét mà bắt lời
theo phép định.

Bố là phần vay bạc.

Còn cho vay lúa và vật khác, thì luật
định để cho hai đảng thông thả mà
ăn lời bao nhiêu cũng được, 2 đảng
ưng thuận thì thôi.

Song, lúa ruộng, tiền vườn, tiền phố,
đều không có lợi gian kết trước, thì
không phép ăn lời, nhất là giao phải
trả theo vật vay, như vay lúa thì trả
lúa, vay trâu thì trả trâu, v.v., v.v.,
không có lợi.

Luật Annam cũng có nói cho vay bạc
lời không phép quá vốn.

Nhưng sao vậy? Muốn hiểu thì thuộc
như vậy: như cho vay 100\$00 mỗi
tháng là 30\$00 lời. Kẻ thiếu nợ để
tuần này qua tuần nọ, không trả được
lời phải, dồn dập lại, như chủ nợ kiện,
đến tòa mà tòa xét ra số lợi thiếu dồn
đập nhiều hơn số vốn, thì tòa dạy trả
vốn là 100\$00 và lợi cũng một ngàn
đồng mà thôi, không cho ăn lời nhiều
nợ vốn. Còn như cho vay 100\$00 mỗi
tháng, nếu kẻ cho vay trả đủ luôn luôn,
đều vốn lại (nghĩa là vay bạc đúng) thì
tòa không phép công số lợi đủ trả rồi
đó, trả cần trừ qua số vốn.

Công theo luật Annam điều 134, nếu
vay mà không định lời theo giấy là
bao nhiêu, mà nếu kẻ vay ưng thuận
trả lời bao nhiêu mặc ý, thì không
phép đòi lại và cũng không phép trừ
qua vốn.

Tôi xin nhắc lại đây cho quý vị nhớ:
đầu thứ gì, thì luật không cho phép
cho vay bạc mà ăn lời quá 3 phần mỗi
tháng, là 12 cỏi dụ người bản-quốc.

Nguyễn-lân-Thơ

Trung-châu lữ quán (HOTEL CENTRAL)

Kính trình Lạc-châu quý khách rõ:
Ngày 1er Janv 1924 rồi đây, chúng
tôi có mở một nhà khách-ngủ biệp
là: "Trung-Châu lữ-quán"
(Hôtel Central) tại đường Boulevard
Delanoue, giữa châu-thơ Cánh-thơ, chỗ
phải là một nhà khách-ngủ biệp, em liệ
phải là ở nhóm chỗ thanh vắng, em liệ
và trông vào trung ương châu thành.
Phòng thì rộng-rãi, mát-mẻ, nhà tiêu
nhà tắm, nhà bếp nấu đều tinh-khiết,
văn-vang; giường ngủ, drap, cũng là
khăn bàn áo gối trong phòng thường
giữ-giữ sạch sẽ. Lại trong mỗi phòng
có đặt ống dẫn nước cho tiện bề quý
khách rửa ráy. Phía sau có chỗ để xe
bơi.
Phòng chúng tôi làm thiết là ký
lương, quý vị hành khách đến ở sẽ
được mọi bề thuận tiện, đấng không
đầu bàng. Xin quý khách đến ở một
lần thì rõ.

Ái muốn mua gạch ngôi thượng hạng và đủ thứ

Xin gửi thơ cho Mon-
sieur Đặng-văn-Chiêu
Tràon

Hội Tương-Tế

MỖI CUỘC XƯ SỐ NGÀY 11
NOVEMBRE 1924

Chiều theo lời nghị ngày 24 Juin 1924
của quan Tổng-lực Nam-ky, thì hội
Tương-tế Namky sẽ được phép mở một
cuộc xổ số để lấy tiền mà trợ cấp cho
các hội kẻ ra đời này:

Số giấy định bán ra là 80.000 tấm,
mỗi tấm giá là một đồng bạc.

Cho trúng 790 số (theo như dưới đây):

	số trúng	10.000	10.000\$
1	"	4.000	4.000
1	"	2.000	2.000
4	"	1.000	4.000
8	"	500	4.000
10	"	100	4.000
70	"	50	3.500
175	"	20	3.500
300	"		35.000\$

Tiền bán giấy số được bao nhiêu, trừ
tiền số phí và tiền trả cho mấy người
trưng số rồi thì chia cho Hội Phước-
thiện và các hội Tương-Tế như sau này:
Hội chức-việc Thương-gia 23 phần 100.
Hội cựu binh bộ và binh thủy 21 phần 100
Hội cựu chiến-sĩ, 17 phần 100.
Hội Đoàn-Thể Laogai ở Đông-Pháp 10
phần 100.

Hội các vị có khuê-bàii quạo công, 8
phần 100.

Cuộc xổ số định ngày 11 Novembre
1924, có các vị Phái viên Thành-phố
chứng kiến.

Những số trúng kỳ cho một năm mà
khi ông lãnh tiền ra thì sẽ nộp vào các
hội.

Còn nữa

83 — Rue Catinat — **Salgon**

NGUYEN CHI HOA, Kinh mại

L'Imprimeur